

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 czerwca 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że:

1) T. B. (1) jako prezes CENTRUM (...) Spółka z o. o. ponosi odpowiedzialność całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki z tytułu nieopłaconych składek w łącznej kwocie 260.089,15 zł, w tym na:

- ubezpieczenia społeczne za okres: 12.2011 r. - 04.2012 r., 06.2012 r. - 09.2013 r., 04.2014r. - 07.2014r.

należność główna- 129.555,24 zł

odsetki za zwłokę liczone na dzień 21 czerwca 2017 r. - 50.644,00 zł

ogółem: 180.199,24 zł,

- ubezpieczenie zdrowotne za okres: 12.2011 r., 02.2012 r. — 09.2013 r., 12.2013 r. — 09.2014r.

należność główna: 43.932,62 zł

odsetki za zwłokę liczone na dzień 21 czerwca 2017 r.- 16.544,00 zł

koszty egzekucyjne- 2.676,60 zł

ogółem -63.153,22 zł,

- Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres: 12.2011 r., 02.2012 r., 04.2012 r. - 09.2013 r, 04.2014 r. - 07.2014 r.

należność główna 11.464,69 zł

odsetki za zwłokę liczone na dzień 21 czerwca 2017 r. -4.541,00 zł

koszty egzekucyjne -731,00 zł

ogółem -16.736,69 zł.

2) A. M. jako prezes CENTRUM (...) Spółka z o. o. ponosi odpowiedzialność całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki z tytułu nieopłaconych składek w łącznej kwocie 3.350,90 zł, w tym na:

- ubezpieczenia społeczne za okres: 02.2016 r. - 04.2016 r.

należność główna 2.223,15

odsetki za zwłokę liczone na dzień 21 czerwca 2017 r. 212,00 zł

ogółem 2.435,15 zł,

- ubezpieczenie zdrowotne za okres: 11.2015 r. - 12.2015 r., 02.2016 r. - 04.2016 r. należność główna 668,28

odsetki za zwłokę liczone na dzień 21 czerwca 2017 r. 57,00 zł

ogółem 725,28 zł

- Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres: 02.2016 r. - 04.2016 r.

należność główna 183,47 zł

odsetki za zwłokę liczone na dzień 21 czerwca 2017 r. 7,00 zł

ogółem 190,47 zł

W uzasadnieniu powyższego rozstrzygnięcia podniesiono, iż Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością CENTRUM (...) prowadziła działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...) - zatrudniała pracowników. Z tego tytułu była zobowiązana do opłacania należnych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Ponieważ Spółka nie wywiązała się z tego obowiązku w sposób prawidłowy, na jej koncie powstało zadłużenie, które na dzień wydania niniejszej decyzji wynosi łącznie 343.264,21 zł.

Postanowieniem Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi XX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 10.09.2009 r. jako prezesa zarządu Spółki wpisano T. B. (1). W dniu 16.01.2015 r. T. B. (1) złożyła rezygnację z pełnienia funkcji prezesa.

Z dniem 20.03.2015 r. na prezesa spółki powołano A. M..

W stosunku do spółki prowadzone było postępowanie egzekucyjne przez Dyrektora Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł.. Prowadzone postępowanie okazało się nieskuteczne. Zgromadzona w sprawie dokumentacja wskazuje, że zostały wykorzystane wszystkie możliwości mające na celu zaspokojenie należności objętych tytułami wykonawczymi. W dniu 28.12.2016 r. Dyrektor Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wydał postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. W aktach rejestrowych KRS brak jest wniosku o otwarcie likwidacji oraz o ogłoszenie upadłości spółki.

W konsekwencji powyższego organ rentowy uznał, że zaistniały przesłanki uzasadniające przeniesienie odpowiedzialności na członków zarządu za zobowiązania Spółki z o. o. CENTRUM (...)" ponieważ egzekucja wobec ww. Spółki okazała się bezskuteczna w okresie, kiedy powstało wymienione w sentencji zadłużenie, funkcje członków zarządu pełniły: T. B. (1) i A. M., a także nie wskazano mienia którego możliwe byłoby zaspokojenie zobowiązań w znacznej części.

/ decyzja w 3-4 w aktach ZUS dotyczących T. B. k 34v. , oraz w katach ZUS dotyczących A. M. k. 2-3 v/

Odwołanie od powyższej decyzji w dniu 9.08.2017 r. wniosła T. B. (1) domagając się jej zmiany i ustalenia, iż nie odpowiada za zobowiązania spółki z tytułu nieopłaconych składek, nadto zasądzenia na jej rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu swego stanowiska podniosła iż funkcję prezesa pełniła jedynie tytularnie, nie miała wiedzy, iż w okresie sprawowania przez nią funkcji powstały jakiegokolwiek zaległości z tytułu opłacenia składek, nie zna również rzeczywistej wysokości zadłużenia bowiem wszystkimi kwestiami zajmował się ustanowiony przez nią pełnomocnik K. M.. Gdy tylko dowiedziała się o problemach finansowych spółki – na które nie miała wpływu i za które nie czuje się odpowiedzialna zrezygnowała z piastowanego stanowiska.

/ odwołanie k. 2 – 3 akt VIII U1677/17/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację jak w zaskarżonej decyzji.

/ odpowiedź na odwołanie k. 5-5 v. akt VIII U1677/17/

Odwołanie od przedmiotowej decyzji w dniu 9.08.2017 r. domagając się jej zmiany i zasądzenia kosztów postępowania wniosła też A. M.. Odwołująca podniosła, iż w okresie pełnienia funkcji prezesa spółki nie zajmowała się jej kwestiami finansowymi, gdyż te prowadził prokurent spółki (...). Podniosła, iż nie miała wiedzy że we okresie pełnienia przez nią funkcji powstały jakiegokolwiek zaległości składkowe. Poniosła iż nawet na dzień dzisiejszy nie ma wiedzy o wysokości

zaległości i o faktycznym braku możliwości egzekucji tych należności z majątku spółki. Tym samym zaskarżona decyzja nie jest uprawniona.

/odwołanie k. 2-3 akt VIII U 1678/17/

W odpowiedzi na wskazane odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie także podtrzymując argumentację zaskarżonej decyzji.

/ odpowiedź na odwołanie k. 4- 4v akt VIII U 1678/17/

Postanowieniem Sądu z dnia 28 sierpnia 2017 r. połączono przedmiotowe sprawy do wspólnego rozpoznania pod sygnaturą VIII U1677/17

/ postanowienie k. 6 akt VIII U 1678/17 /

Na rozprawie w dniu 26 kwietnia 2018 r. i 28 maja 2019 r. wnioskodawczyni A. M. zakwestionowała wysokość zadłużenia określonego zaskarżoną decyzją podnosząc, iż nie jest ona prawidłowo określona w związku z tym, iż przegrała sprawy VIII U 895/13 i VIII U 718/15 o podleganie ubezpieczeniom w związku z zatrudnieniem Centrum (...) Sp. z o.o. za 2014 r., a zatem egzekwowane przez organ rentowy składki winny zostać odpowiednio pomniejszone.

/ stanowisko procesowe A. M. protokół z rozprawy z dnia 26 kwietnia 2018 r.00:05:08 00:07:27, pismo k. 55 stanowisko procesowe A. M. protokół z rozprawy z dnia 28 maja 2019 r.00:03:02 00:13:09/

Decyzją z dnia 18.06.2019 r. organ rentowy zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 21.06.2017 r. uznając, iż uprawomocnienie decyzji z dnia 28.01.2015 roku, spowodowało zmniejszenie należności spółki i w efekcie: zmniejszenie zaległości Centrum (...) sp. z o.o. za okres, w którym Prezesem była T. B. (1) i brak zaległości Centrum (...) sp. z o.o. za okres, w którym Prezesem była A. M..

/ pismo ZUS k. 243 decyzja k. 244- 246/

Pismem procesowym z dnia 8.07.2019 r. pełnomocnik T. B. (1) jej córka A. M. poparła wniesione odwołanie. Podniosła, iż wnioskodawczyni, która nie prowadziła spraw finansowych spółki nie jest winna powstałemu zadłużeniu. Dodatkowo brak podstaw do tego by za nie odpowiadała skoro spółka spłaca zadłużenie zgodnie z decyzją ZUS o rozłożeniu zadłużenia na raty. Porozumienie to jest realizowane, nie zostało wypowiedziane przez ZUS choć rzeczywiście płatności następują z niewielkim opóźnieniem.

/ pismo k. 251/

Na rozprawie w dniu 23 sierpnia 2019 r. poprzedzającej wydanie wyroku wnioskodawczyni A. M. poparła wniesione odwołanie i wniosła o umorzenie postępowania w stosunku do własnej osoby . W imieniu wnioskodawczyni T. B. (1) jej pełnomocnik A. M. poparła odwołanie i wniosła dodatkowo o nieobciążanie wnioskodawczyni kosztami postępowania z uwagi na trudną sytuację życiową, finansową i zdrowotną. Podniosła, iż z uwagi na stan zdrowia wnioskodawczyni T. B. (1) w latach 2010-2015 nie była w stanie sprawować nadzoru nad działalnością spółki. Pełnomocnik ZUS wniósł o umorzenie postępowania dotyczącego A. M. oraz oddalenie odwołania dotyczącego T. B. (1). Wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/ stanowisko procesowe stron protokół z rozprawy z dnia 23 sierpnia 2019 r. 00:01:08 -00:12:20/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny :

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością CENTRUM (...) prowadziła działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...) -zatrudniała pracowników. Z tego tytułu była zobowiązana do

opłacania należnych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych .

/ odpis z KRS k. 19 -21, 28 -40 bezsporne/

Postanowieniem Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi XX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 10.09.2009 r. jako prezesa zarządu Spółki wpisano T. B. (1). W dniu 16.01.2015 r. T. B. (1) złożyła rezygnację z pełnienia funkcji prezesa.

/ bezsporne/

Z dniem 20.03.2015 r. na prezesa spółki powołano A. M.. WW pełniła wskazaną funkcję do dnia 11.04.2016 r.

/ bezsporne, pismo k. 56/

Wnioski o wpis zmian do KRS – rejestru przedsiębiorców w tym przedmiocie nie zostały pozytywnie rozpoznane z uwagi na braki formalne wniosków.

/ postanowienie i zarządzenie k. 69-70, oświadczenie wnioskodawczynie protokół z rozprawy z dnia 15 listopada 2018 r. 00:08:0800:12:17, pismo k. 126, pismo k. 130-131/

We wskazanym okresie niezmiennie prokurentem spółki był K. M.

/ bezsporne zeznania świadka K. M. protokół z rozprawy z dnia 28 maj 2019 r. 00:19:01 00:30:14 /

Ani A. M. ani T. B. (1) nie zajmowały się kwestiami finansowymi powyższe leżało w gestii prokurenta K. M..

/zeznania świadka K. M. protokół z rozprawy z dnia 28 maj 2019 r. 00:19:01 00:30:14 zeznania wnioskodawczynie A. M. protokół z rozprawy z dnia 28 maja 2019 r. 00:34:03 – 00:34:52 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:03:02 -00:32:50/

Spółka prowadziła szkołę podstawową, odeszło wiele dzieci i spółka zaczęła mieć problemy ze spłatą zobowiązań, płatnościami ZUS, urzędu skarbowego i do kilku dostawców. Dodatkowo sytuacja była trudna, bo rodzice nie płacili czesnego. Wysyłano wezwania do zapłaty, ale sytuacja narastała. Postanowiono ostatecznie szukać pieniędzy gdzie indziej. Rozważano wniosek o zgłoszenie wniosku o upadłość.

/zeznania świadka K. M. protokół z rozprawy z dnia 28 maj 2019 r. 00:19:01 00:30:14/

Na koncie spółki powstało zadłużenie z tytułu składek.

/ bezsporne/

Odwołujące T. B. (1) i A. M. nie wnosily o otwarcie likwidacji oraz o ogłoszenie upadłości spółki. Wnioskodawczynie A. M. nie kwestionuje, że wniosek ten w związku z sytuacją finansową spółki winien zostać złożony.

/ bezsporne, zeznania wnioskodawczynie A. M. protokół z rozprawy z dnia 28 maja 2019 r. 00:34:03 – 00:34:52 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:03:02 -00:32:50, dokumentacja księgowa załączona do akt sprawy, sprawozdania finansowe za lata 2010-2015 k. 194-228v. /

Podejmowano z organem rentowym kwestię spłaty, ale nie posiadano możliwości spłaty zadłużenia, bo była wymagana wysoka pierwsza wpłata.

/zeznania świadka K. M. protokół z rozprawy z dnia 28 maj 2019 r. 00:19:01 00:30:14/

W stosunku do spółki prowadzone było postępowanie egzekucyjne przez Dyrektora Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł.. Prowadzone postępowanie okazało się nieskuteczne. Zostały wykorzystane wszystkie możliwości mające na celu zaspokojenie należności objętych tytułami wykonawczymi. W dniu 28.12.2016 r. Dyrektor Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wydał postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego.

/ akta egzekucyjne II tomy załączone do akt sprawy/

Spółka wystąpiła do ZUS o spłatę zobowiązań w ratach . Umowa w tym przedmiocie została podpisana w dniu 18.11.2018 r. Zostały nią objęte należności także wskazane zaskarżoną decyzją. Umowa z uwagi na opóźnienia w spłatach nie jest do końca prawidłowo realizowana przez płatnika.

/ umowa z dnia 18.11.2018 r. w aktach egzekucyjnych załączonych do akt sprawy, pismo ZUS k. 239, pismo k. 251, zeznania wnioskodawczyni A. M. protokół z rozprawy z dnia 28 maja 2019 r. 00:34:03 – 00:34:52 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:03:02 -00:32:50 zeznania świadka K. M. protokół z rozprawy z dnia 28 maj 2019 r. 00:19:01 00:30:14/

W dniu 28.01.2015 r. ZUS II Oddział w Ł. wydał decyzję nr (...) -Ko, w której stwierdził, że A. M. jako pracownik u płatnika CENTRUM (...) SP.Z O.O. nie podlegała od 03.2014 r. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym. Od decyzji nr (...) -Ko, A. M. wniosła odwołanie, które zostało przez Sąd Okręgowy w Łodzi oddalone wyrokiem z 10.11.2017 r., sygn. akt VIII U 718/15. Od ww. wyroku została złożona apelacja, która została oddalona przez Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z 27.12.2018 r., sygn. akt III AUa 247/18.

/ bezsporne, akta sprawy VIII U 718/15. i III AUa 247/18 załączone do sprawy niniejszej/

Uprawomocnienie się decyzji (...) .01.2015 r. nr (...) -Ko spowodowało zmianę wysokości zadłużenia na koncie spółki w związku z brakiem zatrudnienia A. M.. Po sporządzeniu korekt dokumentów rozliczeniowych stwierdzono, że konto za okres wskazany w decyzji z 21 czerwca 2017 r. tj. 11.2015-12.2015 r. i 02.2016-04.2016 r. nie wykazuje zaległości.

/ uzasadnienie decyzji z 18.06.2019 r. k. 244- 246/

W toku postępowania decyzją z dnia 18.06.2019 r. organ rentowy zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 21.06.2017 r. wskazując na zmniejszenie zaległości Centrum (...) sp. z o.o. za okres, w którym Prezesem była T. B. (1) i brak zaległości Centrum (...) sp. z o.o. za okres, w którym Prezesem była A. M..

/ pismo ZUS k. 243 decyzja k. 244- 246/

Wysokość zadłużenia spółki Centrum (...) tytułem składek określona przez ZUS w decyzji z dnia 18.06.2019 r. (zmieniającą zakazaną decyzją z dnia 21.06.2017 r.) za które ostatecznie odpowiedzialność ma ponosić T. B. (1) wynosi ogółem 255 978,02 zł w tym na:

- ubezpieczenia społeczne za okres: 01.2012-04.2012 r., 06.2012-09.2013 r.,

należność główna 127 236,61 zł

odsetki za zwłokę liczone na 21 czerwca 2017 r. 49 978,00 zł

ogółem 177 214,61 zł,

- ubezpieczenie zdrowotne za okres: 12.2011 r., 02.2012 - 09.2013 r., 12.2013 r., 01.201 09.2014 r.,

należność główna 43 192,44 zł

odsetki za zwłokę liczone na 21 czerwca 2017 r. 16 361,00 zł

koszty egzekucyjne 2 676,00 zł,

ogółem 62 229,44 zł

- Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres 12.2011 r, 02.2012 r., 04.2012-09.2013 r.

należność główna 11 302,77 zł

odsetki za zwłokę liczone na 21 czerwca 2017 r. - 4 503,00 zł

koszty egzekucyjne 728,20 zł

ogółem 16 533,97 zł

/decyzja k. 244- 246/

Wnioskodawczyni T. B. (1) ma przyznany umiarkowany stopień niepełnosprawności od 18.05.2010 r., utrzymuje się z renty rodzinnej w najniższej wysokości, przy czym w związku zajęciem świadczenia, wynosi ona od 01.05.2019 r. 1100 zł brutto miesięcznie. Z tytułu opłat za mieszkanie wnioskodawczyni jest zadłużona na kwotę ponad 2.500 zł. Czynsz miesięcznie wynosi 762,30 zł. Wnioskodawczyni wymagała leczenia szpitalnego.

/ dokumentacja medyczna, wyciąg z rachunku bankowego, decyzja w przedmiocie renty rodzinnej, decyzja ZUS o zmniejszeniu świadczenia, zaświadczenie ze spółdzielni wysokości czynszu wraz z kwota zaległości, wezwanie do zapłaty z spółdzielni mieszkaniowej z grudnia 2018 r. orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z 2010 r. -k. 256 – 276/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dokumentów oraz zeznań wnioskodawczyni A. M. i świadka K. M.. Wbrew pierwotnym zarzutom strony odwołującej Sąd nie znalazł podstaw, by zakwestionować wysokość zadłużenia określonego ostatecznie przez ZUS decyzją z dnia 18.06.2019 r. zmieniającą zakazaną decyzję z dnia 21.06.2017 r. Strona odwołująca nie przedstawiła bowiem żadnych argumentów ani dowodów pozwalających na podważenie prawidłowości poczynionych przez ZUS wycień w tym przedmiocie. Wnioskodawczyniom został udzielony termin na zapoznanie się z aktami sprawy, w tym z aktami ZUS i zgłoszenie konkretnych zarzutów pod adresem decyzji. Jedyny zgłoszony dotyczący kwestii składek związanych z ubezpieczeniem wnioskodawczyni A. A. - (...) został wyjaśniony w drodze decyzji wydanej w toku postępowania. Brak było zatem podstaw do weryfikowania wysokości zadłużenia określonego w decyzji.

Sąd pominął zgłoszony na ostatniej rozprawie wniosek o udzielenie terminu na złożenie w terminie publikacyjnym do akt sprawy dokumentacji lat 2010 -2015 r. na okoliczność stanu zdrowia wnioskodawczyni i wpływu stanu zdrowia na możliwość sprawowania nadzoru nad działalnością spółki jako stricte zmierzający do przedłużenia postępowania. Podnieść należy iż przedłożona w sprawie dokumentacja medyczna jak i podejmowane przez wnioskodawczynię czynności w toku procesu, okoliczności iż to stan zdrowia wykluczał odwołującą z możliwości odpowiedniego nadzoru nad spółką nie potwierdzają. Ponadto od początku procesu wnioskodawczyni konsekwentnie podnosiła, iż brak nadzoru nad sytuacją finansową spółki był wynikiem przekazania zadań w tym przedmiocie prokurentowi spółki nie zaś konsekwencją braku możliwości jej działania. Nadto sama dokumentacja medyczna nie przesądza jeszcze o niezdolności do wykonywania funkcji, a innych wniosków dowodowych na tę okoliczność strony nie zgłaszały.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Postępowanie w sprawie w zakresie objętym odwołaniem A. M. podlega umorzeniu. Natomiast odwołanie T. B. (1) jako bezzasadne podlega oddaleniu.

Stosownie do art. 477¹³ kpc zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd - przez wydanie decyzji uwzględniającej w całości lub w części żądanie strony - powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części.

Zgodnie zaś z art. 355 § 1 kpc sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli wydanie wyroku stało się zbędne.

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy, w toku postępowania sądowego, wydał decyzję z dnia 18.06.2019 r. zmieniającą zaskarżoną decyzję z dnia 21.06.2017 r. w przedmiocie odpowiedzialności A. M. za zobowiązania spółki zoo CENTRUM (...) z tytułu nieopłaconych składek uznając iż ostatecznie brak jest zaległości Centrum (...) sp. z o.o. za okres, w którym Prezesem była A. M..

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w Łodzi, w punkcie pierwszym wyroku, na podstawie art. 477¹³ kpc w związku z art. 355 § 1 kpc, postępowanie w sprawie w zakresie dotyczącym odwołania A. M. umorzył.

Natomiast żądanie T. B. (1) nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 16 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (Dz.U.2019.300 t.j.) składki na ubezpieczenia emerytalne:

- 1) pracowników,
  - 2) osób wykonujących pracę nakładczą,
  - 3) członków spółdzielni,
  - 4) zleceniobiorców,
  - 5) posłów i senatorów,
  - 6) stypendystów sportowych,
  - 7) pobierających stypendium słuchaczy Krajowej Szkoły Administracji Publicznej,
  - 8) osób wykonujących odpłatnie pracę, na podstawie skierowania do pracy, w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania,
  - 9) osób współpracujących ze zleceniobiorcami,
  - 10) funkcjonariuszy Służby Celnej,
  - 11) osób odbywających służbę zastępczą
- finansują z własnych środków, w równych częściach, ubezpieczeni i płatnicy składek.

Stosownie do art. 17 ust. 1 przytoczonej ustawy składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz chorobowe za ubezpieczonych, o których mowa w art. 16 ust. 1-3, 5, 6 i 9-12, obliczają, rozliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu w całości płatnicy składek.

Zgodnie z treścią art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz.U.2018, poz. 1510) za osobę pozostającą w stosunku pracy lub w stosunku służbowym składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza pracodawca, a w razie wypłaty świadczeń pracowniczych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, o którym mowa w ustawie z dnia

29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, podmiot zobowiązany do wypłaty tych świadczeń.

Stosownie natomiast do treści art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 roku o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (tekst jednolity z 2003 roku Dz.U. Nr 58, poz. 514 z późn. zm.) obowiązującej do 31 maja 2004 roku oraz art. 104 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz.1265) obowiązkowe składki na Fundusz Pracy opłacają pracodawcy.

W myśl art. 108 § 1 ordynacji podatkowej (Dz.U.2019.300 t.j.) w związku z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej organ podatkowy orzeka w drodze decyzji.

Z mocy art. 31 i 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych do należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych stosuje się odpowiednio wyszczególnione w przepisie art. 31 przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa. Zastosowanie do należności z tytułu składek, z mocy art. 31, ma m.in. przepis art. 116 Ordynacji podatkowej.

Zgodnie z art. 116 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa za zaległości podatkowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem członkowie jej zarządu, jeżeli egzekucja z majątku spółki okazała się w całości lub w części bezskuteczna, a członek zarządu:

1) nie wykazał, że

a) we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym czasie zostało otwarte postępowanie restrukturyzacyjne w rozumieniu ustawy z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2016 r. poz. 1574, 1579, 1948 i 2260) albo zatwierdzono układ w postępowaniu o zatwierdzenie układu, o którym mowa w ustawie z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne, albo

b) niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło bez jego winy;

2) nie wskazuje mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości podatkowych spółki w znacznej części.

W myśl art. 116 § 2 odpowiedzialność członków zarządu obejmuje zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań, których termin płatności upływał w czasie pełnienia przez nich obowiązków członka zarządu, oraz zaległości wymienione w art. 52 oraz art. 52a powstałe w czasie pełnienia obowiązków członka zarządu.. Przepisy § 1-3, w myśl § 4, stosuje się również do byłego członka zarządu oraz byłego pełnomocnika lub współnika spółki w organizacji.

Przepis opisany powyżej stanowi wyjątek od zasady, że spółka kapitałowa odpowiada za swoje zobowiązania jedynie własnym majątkiem, inne zaś podmioty, w szczególności akcjonariusze /udziałowcy czy też władze spółki takiej odpowiedzialności nie ponoszą. W tym kontekście przepisy szczególne statuujące tego rodzaju wyjątkową odpowiedzialność winny być wykładane w sposób rygorystycznie ścisły, który nie prowadzi do rozszerzenia odpowiedzialności poza ramy przesłanek ustawowych.

Odpowiedzialność członków zarządu określona w §1, obejmuje zaległości składkowe z tytułu zobowiązań, które powstały w czasie pełnienia przez nich obowiązków członków zarządu.

Natomiast zgodnie z art. 107 §1 i 2 pkt 2 i 4 cytowanej ustawy Ordynacja podatkowa odpowiedzialność członków zarządu obejmuje zaległości z tytułu składek wynikające z prowadzenia działalności i odsetki za zwłokę oraz koszty egzekucyjne.

Z analizy treści przepisu art. 116 wynika, iż przesłankami odpowiedzialności członka zarządu za zaległości składkowe spółki z o.o. jest ustalenie, że (1) zaległości składkowe powstały w czasie pełnienia obowiązków członka zarządu przez daną osobę, że (2) egzekucja do majątku spółki okazała się bezskuteczna w całości lub w części oraz że (3) nie zaistniały żadne okoliczności zwalniające tej osoby od odpowiedzialności.

Do orzeczenia o odpowiedzialności członka zarządu Spółki za zobowiązania składkowe organ rentowy jest obowiązany wykazać jedynie okoliczność pełnienia obowiązków członka zarządu w czasie powstania zobowiązania składkowego, które przerodziło się w zaległość składkową spółki oraz bezskuteczność egzekucji przeciwko Spółce, bowiem ciężar wykazania którejkolwiek okoliczności uwalniającej odpowiedzialność, spoczywa na członku zarządu (wyrok NSA w B. z 6.03.2003 r. SA (...)/03 POP (...) wyrok WSA w Bydgoszczy z dnia 30 stycznia 2018 r. I SA/Bd (...) Legalis Numer 1741267). Tym samym ciężar wykazania dwóch pierwszych przesłanek /pozytywnych/ ciąży na Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, natomiast ciężar dowodu przesłanki trzeciej - w zakresie istnienia okoliczności uwalniających od tej odpowiedzialności - spoczywa na odwołującym się.

W toku procesu niespornym było, iż odwołująca nie składała wniosku o otwarcie likwidacji oraz o ogłoszenie upadłości spółki i nie kwestionowała, iż stan finansowy spółki ostatecznie tego wymagał (okoliczność przyznana przez jej pełnomocnika). Jednakże wnioskodawczyni T. B. (1) podnosiła, iż nie może ponosić odpowiedzialności za zobowiązania spółki, gdyż funkcje prezesa pełniła de facto jedynie tytularnie. Kwestiami finansowymi zajmował się bowiem w całości prokurent spółki.

Jeszcze raz podnieść należy, iż odpowiedzialność członków zarządu określona w §1, obejmuje zaległości składkowe z tytułu zobowiązań, które powstały w czasie pełnienia przez nich obowiązków członków zarządu.

Dla rozstrzygnięcia sprawy kluczowe jest ustalenie znaczenia pojęcia „w czasie pełnienia przez nich obowiązków członka zarządu”. Według Kodeksu spółek handlowych kadencja to okres pełnienia funkcji członka zarządu w spółce, a mandat to umocowanie członka zarządu do pełnienia jego funkcji. Pojęcia te rzadko się pokrywają. Mandat może być dłuższy niż kadencja (art. 202§ 1 i § 2 KSH) albo krótszy niż kadencja (202§ 4 KSH). Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 lipca 2010r., sygn. akt III CZP 23/10 uznał, że wykonywanie mandatu członka zarządu jest równoznaczne z pełnieniem funkcji, a wygaśnięcie mandatu z utratą tej kompetencji. Mandat oznacza kompetencję do sprawowania funkcji członka organu spółki, a kadencja oznacza okres sprawowania tej funkcji. Nie chodzi tu o faktyczny czas sprawowania funkcji, lecz o okres, na jaki członek organu został powołany (LEX nr 585107).

W wyroku z dnia 2 czerwca 2010 r. (I UK 47/10, LEX nr 653661) Sąd Najwyższy zawarł tezę, że członek zarządu spółki z o.o. odpowiada na zasadzie art. 116 Ordynacji podatkowej, w związku z art. 31 ustawy systemowej za zaległości składkowe z tytułu zobowiązań, które powstały przed wygaśnięciem jego mandatu, bowiem tylko osoba, której przysługuje mandat może być uznana za członka zarządu oraz, że członek zarządu, nieodwołany z tego organu spółki, po skwitowaniu i wygaśnięciu mandatu nie pełni żadnej funkcji, gdyż utracił upoważnienie do podejmowania czynności, do których w czasie sprawowania mandatu uprawniała go ustawa i statut lub umowa spółki. Stąd wniosek, zdaniem Sądu Najwyższego, że tylko osoba, której przysługuje mandat, może być uważana za członka zarządu, także w świetle przepisów podatkowych. Pogląd ten znajduje potwierdzenie w orzeczeniach Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2006 r. (II UK 47/06, OSNP 2007 nr 19-20, poz. 296) i z dnia 6 stycznia 2009 r. (I UK 123/08, OSNP 2010/13-14/171), w których stwierdzono, że o odpowiedzialności na podstawie art. 116 Ordynacji podatkowej nie rozstrzyga faktyczne pełnienie funkcji; posłużenie się w § 2 tego przepisu zwrotem "pełnienie obowiązków" oznacza, że chodzi o rzeczywiste (czynne, faktyczne) ich wykonywanie. Nie jest istotne członkostwo w zarządzie, lecz członkostwo powiązane z mandatem, czyli z upoważnieniem do pełnienia obowiązków i wykonywania praw członka zarządu, a więc z kompetencją do realizowania funkcji członka zarządu, z umocowaniem i uprawnieniem do pełnienia funkcji w zarządzie, "urzędowaniem" i pełnieniem wszelkich funkcji piastuna organu osoby prawnej. Pogląd, że członek zarządu spółki z o.o. odpowiada na zasadzie art. 116 Ordynacji podatkowej, w związku z art. 31 ustawy systemowej za zaległości składkowe z tytułu zobowiązań, które powstały przed wygaśnięciem jego mandatu, bowiem tylko osoba, której przysługuje mandat może być uznana za członka zarządu został potwierdzony przez Sąd Najwyższy także w późniejszym wyroku z dnia 23 marca 2012 r., (II UK 152/11, LEX 1170997). Także orzecznictwo administracyjne

prezentuje pogląd, zgodnie z którym, zawarte w art. 116 § 2 o.p. pojęcie "pełnienie obowiązków członka zarządu" nie zawiera w swoim zakresie faktycznego wykonywania obowiązków takiego członka bez posiadania ku temu formalnych uprawnień.

Przy tym nie należy tracić z pola widzenia iż użyte w art. 116 § 2 ustawy - Ordynacja podatkowa sformułowanie - "pełnienie" obowiązków członka zarządu, a nie ich "wykonywanie" oznacza, że odpowiedzialność członka zarządu uzależniona jest od pełnienia tej funkcji a nie jedynie faktycznego wykonywania obowiązków członka zarządu. Przesłanka ta, z racji wykładni systemowej, winna być ustalana w oparciu o obiektywnie istniejące kryteria - spełnienie formalnych warunków "pełnienia funkcji członka zarządu". Pełnienie funkcji członka zarządu jest bowiem funkcją dobrowolną, wymagającą zgody osoby powołanej na to stanowisko. Niemożliwe jest powołanie członka zarządu bez jego wiedzy i zgody. Co ważne członek zarządu może w każdym czasie zrezygnować ze swojej funkcji./ por. I (...) 58/17 - wyrok NSA (N) z dnia 11-12-2018/ Interpretując zakres pojęcia pełnienia obowiązków w rozumieniu art. 116 § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 800) należy mieć na uwadze, formalne sprawowanie funkcji członka zarządu, ponieważ dla odpowiedzialności podatkowej nie ma znaczenia jak przebiegało rzeczywiste wykonywanie związanych z tą funkcją czynności. Członek zarządu ponosi odpowiedzialność za sam fakt pełnienia, nie zaś wykonywania funkcji członka zarządu. Oznacza, to że będąc członkiem odpowiada nawet wówczas, gdy nie uczestniczył w podejmowaniu decyzji, w tym w prowadzeniu spraw finansowych, jeśli mógł i powinien uczestniczyć w tym zakresie. /I SA/Sz 67/18 - wyrok WSA Szczecin z dnia 23-05-2018/ Przepis art. 116 § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 613 ze zm.) w żaden sposób nie różnicuje odpowiedzialności członków zarządu na tych, którzy rzeczywiście zajmują się sprawami spółki i tych, którzy zajmują bierną postawę. Występujące w tym przepisie sformułowanie "pełnienie obowiązków członka zarządu" należy rozumieć jako zajmowanie stanowiska członka zarządu, posiadanie legitymacji do tego, aby realizować wszystkie czynności związane z pełnioną funkcją. Członek zarządu pozbawiony realnych możliwości wpływu na działania spółki powinien zrezygnować ze stanowiska. Dla zaistnienia przesłanki egzoneracyjnej z art. 116 § 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa nie wystarczy subiektywne poczucie braku winy w niezgłoszeniu wniosku o upadłość. Przy ocenie braku winy przyjmuje się obiektywny miernik staranności, jakiej można wymagać od strony należycie dbającej o swoje interesy. /I SA/Go 5/18 - wyrok WSA Gorzów Wielkopolski z dnia 28-02-2018/

Kryterium, w oparciu o które oceniać można, czy dana osoba była członkiem zarządu nie jest też okoliczność wydania tej osobie dokumentacji spółki. W żadnym przepisie prawa ustawodawca nie wyartykułował bowiem tego zdarzenia jako znamienia bycia członkiem zarządu spółki. W konsekwencji, niewydanie stosownych dokumentów spółki nie może być brane pod uwagę w kontekście odpowiedzialności podatkowej takiej osoby. Przezorna osoba podejmująca trud zasiadania w zarządzie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i kierowania sprawami tej osoby prawnej powinna zaś mieć świadomość ryzyka i odpowiedzialności, jaka wiąże się z taką decyzją. / (...) SA/GI 588/17 - wyrok WSA Gliwice z dnia 01-03-2018/

Podział czynności między członków zarządu nie ma znaczenia dla ustalenia braku winy w niezgłoszeniu wniosku o ogłoszenie upadłości we właściwym czasie. O braku winy można mówić, gdy członek zarządu nie miał żadnych możliwości prowadzenia spraw spółki, a brak ten wynikał z przyczyn całkowicie od niego niezależnych. W sytuacji, gdy skarżący wraz drugim członkiem zarządu opierając się na wzajemnym zaufaniu dokonali podziału między sobą obowiązków związanych z prowadzeniem spraw Spółki nie można twierdzić, że skarżący nie miał możliwości działania. Członek zarządu nie może bowiem powoływać się na niezajomość stanu finansów kierowanej przez siebie spółki. Osoba pełniąca funkcję członka zarządu powinna posiadać wiedzę o sprawach spółki, w tym o jej sprawach finansowych. / (...) - wyrok NSA (N) z dnia 10-01-2018/

Interpretując zakres pojęcia pełnienia obowiązków w rozumieniu art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej należy mieć na uwadze, formalne sprawowanie funkcji członka zarządu, ponieważ dla odpowiedzialności podatkowej nie ma znaczenia jak przebiegało rzeczywiste wykonywanie związanych z tą funkcją czynności. Członek zarządu ponosi odpowiedzialność za sam fakt pełnienia, nie zaś wykonywania funkcji członka zarządu, co oznacza, że będąc członkiem

odpowiada nawet wówczas, gdy nie uczestniczył w podejmowaniu decyzji, w tym w prowadzeniu spraw finansowych, jeśli mógł i powinien uczestniczyć w tym zakresie./ I SA/Sz 711/17 - wyrok WSA Szczecin z dnia 22-12-2017/

W kontekście powyższego fakt niewykonywania czynności związanych z kontrolą finansów w okresie sprawowania funkcji prezesa zarządu spółki przez T. B. (1) w żadnym razie nie zwalnia jej z odpowiedzialności za zaległości składkowe powstałe w tym czasie. Powódka dobrowolnie pełniła funkcję prezesa spółki tylko tytularnie, lecz to nie zwalnia jej z odpowiedzialności wynikającej z samego faktu sprawowania wskazanego mandatu.

W ocenie Sądu w okolicznościach sprawy nie można również dojść do przekonania iż problemy zdrowotne z jakimi niewątpliwie boryka się wnioskodawczyni nie pozwalały jej do końca prawidłowo rozeznawać się w sprawach spółki.

Należy przypomnieć, że nie każda choroba stanowić będzie o braku winy, ale tylko taka, w wyniku której członek zarządu pozbawiony był możliwości podejmowania decyzji, w tym decyzji o zgłoszeniu wniosku o ogłoszenie upadłości./tak Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 15 maja 2018 r. , I (...)/. Prezes zarządu spółki powinien tak zorganizować pracę, aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie firmy również w okresie swojej nieobecności spowodowanej chorobą. /tak wyrok WSA w Łodzi z dnia 21.09.2010 r, I SA/Łd 199/10/. Także okoliczności takie jak zamieszkiwanie poza granicami Polski, stan zdrowia, podeszły wiek nie uzasadniają zwolnienia od odpowiedzialności określonej przepisem art.116 Ordynacji podatkowej. /tak wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 8.04.2008 r, I SA/Go 984/07/.

Wnioskodawczyni, oprócz załączenia dokumentacji medycznej i to celem wykazania zasadności wniosku o zwolnienie o ponoszenia kosztów procesu, nie przedłożyła żadnych dowodów wskazujących, iż schorzenia, na które cierpi upośledzały czynności organizmu w stopniu uniemożliwiającym działanie/ podejmowanie decyzji. Załączone dokumenty medyczne zaś tej okoliczności nie potwierdzają. Świadome ustanowienie pełnomocnika celem właściwej obrony swych praw wprost przeczą temu stanowi rzeczy. Znamiennym jest również, iż w toku całego procesu powódka sama podnosiła, iż powierzyła zadania w zakresie kontroli finansowej spółki prokurentowi firmy. Zatem podnoszone na ostatniej rozprawie okoliczności, iż stan zdrowia wnioskodawczyni, wpływał na możliwość podejmowania decyzji i sprawowania przez nią nadzoru nad działalnością spółki, pozostają bez znaczenia dla rozstrzygnięcia. Kwestia braku nadzoru nie wynikała bowiem stricte ze stanu zdrowia lecz z góry przyjętego świadomie założenia podziału kompetencji.

Fakt istnienia zaległości z tytułu nieopłaconych składek w spornym okresie nie był sporny, natomiast poddano w wątpliwość wysokość zaległości. W toku procesu nie sprecyzowano jednak ostatecznie na czym nieprawidłowości miałyby polegać. Podkreślić należy, iż organ rentowy wydając w toku procesu decyzję z dnia 18.06.2019 r. zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 21.06.2017 r. wskazując na zmniejszenie zaległości Centrum (...) sp. z o.o. za okres, w którym Prezesem była T. B. (1) i brak zaległości Centrum (...) sp. z o.o. za okres, w którym Prezesem była A. M.. Strona odwołująca w żaden sposób nie zakwestionowała tak dokonanej korekty. Nie wykazała nieprawidłowości wyliczeń zaległości obciążających ostatecznie T. B. (1). A zatem Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż powyższe zarzuty nie oparte na jakichkolwiek rzeczowych podstawach, nie mogą wpływać na sytuację procesową strony odwołującej.

W toku przedmiotowego postępowania wnioskodawczyni podnosiła również, że nie może ponosić osobistej odpowiedzialności za zobowiązania spółki, bowiem organ rentowy błędnie uznał, iż egzekucja zaległości za składki okazała się bezskuteczna. Odwołująca dowodziła, że skoro realizuje postanowienia umowy zawartej ZUS w dniu 18.11.2018 r. w przedmiocie rozłożenia zobowiązań objętych także zaskarżoną decyzją na raty, to pośrednio wskazała na majątek umożliwiający zaspokojenie organu.

Odnosząc się do powyższego po pierwsze wskazać należy wpłaty dokonywane przez płatnika, w tym na podstawie umowy ratalnej zawartej już po wydaniu zaskarżonej decyzji nie wpływają na jej prawidłowość, bowiem jej kontrola w tym wysokości zadłużenia jest dokonywana na dzień wydania decyzji.

Po drugie, podkreślenia wymaga, że bezskuteczność egzekucji jest wykazana, gdy egzekucja z majątku spółki w całości lub w części jest bezskuteczna. Zdaniem Sądu Okręgowego, tak samo jak przy odpowiedzialności z art.299 kodeksu

spółek handlowych (poprzednio 298 kodeksu handlowego), ustalenie przesłanki bezskuteczności egzekucji może nastąpić na podstawie każdego dowodu wskazującego, że spółka nie ma majątku, który pozwałaby na zaspokojenie wierzyciela - może to być :

- postanowienie Sądu o oddaleniu wniosku, o ogłoszeniu upadłości z tego powodu, że majątek spółki nie wystarcza nawet na koszty postępowania , /wyrok SA w Białymstoku z dnia 5.09.2012 r III AUa 417/12/

- bilans spółki, z którego wynika, że nie ma ona majątku wystarczającego na zaspokojenie wierzyciela,

- postanowienie o umorzeniu egzekucji z uwagi na jej bezskuteczność uzyskane przez innego wierzyciela,

- gdy Sąd oddali wniosek o ogłoszeniu upadłości wobec stwierdzenia, że przedmioty majątkowe wchodzące w skład majątku dłużnika są obciążone zastawem, zastawem rejestrowym lub hipoteką, a pozostały majątek oczywiście nie wystarczy na zaspokojenie kosztów postępowania,

- a także wszelkie inne dowody wskazujące, że w danej sytuacji nie jest realne uzyskanie zaspokojenia przez wierzyciela z pozostałego jeszcze majątku spółki. /por. Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w G. z dnia 24 kwietnia 2018 r. ,I SA/Gd 99/18/

Uogólniając można stwierdzić, iż przesłankę bezskuteczności egzekucji można wykazać na podstawie każdego dowodu wykazującego, że spółka nie ma majątku, który pozwałaby na zaspokojenie jej wierzyciela, który dochodzi swojej należności od członka zarządu Spółki.

Nie można bowiem, zdaniem Sądu Okręgowego, zmuszać organu rentowego do działań pozbawionych racjonalności, aby wszczął i prowadził wszelkiego rodzaju postępowanie egzekucyjne przeciwko spółce, skoro wykazał on takie okoliczności, z których można wnioskować, że egzekucja z majątku spółki byłaby całkowicie lub w części bezskuteczna. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 26 czerwca 2003 VCKN 416/2001 OSNC 2004/7-8/poz.128 ,orzeczenie Sądu Najwyższego z 9 czerwca 1937r. IC 1927/36 Zbiór Urzędowy 1938 nr 4 poz.184, Uchwała Sądu Najwyższego z 15 czerwca 1999r. III CZP 10/99 -Monitor Prawniczy 1999/11 str 42, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 5 października 1994r I ACr 470/94 Prawo Gospodarcze 1995 nr 6 strona 28 ; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 18 stycznia 1994r ACr 1024/93 - Przegląd Orzecnictwa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku 1994/2 strona 28; A.Szajkowski-Kodeks handlowy tom I s. 298 - komentarz- Wydawnictwo C.H.Beck/PWN Warszawa 1994; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 28 czerwca 2005r. VI ACa 231/2005)

Bezskuteczność egzekucji w całości lub w części, o której mowa w art. 116 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa oznacza stan, gdy wierzyciel podatkowy nie uzyskał zaspokojenia mimo przeprowadzonego postępowania egzekucyjnego. Będzie to, więc działanie nie przynoszące pożądanych rezultatów. Tym samym, bezskuteczność egzekucji będzie miała miejsce, gdy skierowanie egzekucji do całego majątku podatnika, zastosowanie różnych sposobów egzekucji, nie dało wyniku w postaci zaspokojenia roszczenia podatkowego. Warunkiem uznania bezskuteczności egzekucji jest jej formalne przeprowadzenie, a także stwierdzenie bezskuteczności egzekucji na podstawie każdego prawnie dopuszczalnego dowodu. Jeżeli natomiast członek zarządu spółki poddaje w wątpliwość zakres egzekucji skierowanej do majątku spółki, ale sam nie wskazuje mienia, z którego zaspokojenie zaległości podatkowych byłoby możliwe, to zarzut ten nie może być uwzględniony. (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 października 2016 r., (...), opubl. L.).

Mienie spółki, którego wskazanie zwalnia członka zarządu z odpowiedzialności za zaległości podatkowe spółki musi być realne i istnieć w dacie, gdy zostało wskazane. Okoliczności te powinien wykazać członek zarządu podając dane umożliwiające przeprowadzenie z tego mienia skutecznej egzekucji.(tak wyrok WSA w Warszawie z dnia 21 stycznia 2012 r, (...) SA/Wa (...), Lex nr 1139384).

Należy przy tym nadmienić, że zgodnie z art. 116 § 1 o.p. do uznania egzekucji za bezskuteczną wystarczający jest choćby częściowy brak możliwości zaspokojenia wierzyciela. /Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 24 kwietnia 2018 r. I (...) 984/16/.

Bezskuteczność egzekucji rozumiana być musi jako brak rezultatu w skuteczności czynności egzekucyjnych - bezskuteczność egzekucji ustala się na podstawie każdego prawnie dopuszczalnego dowodu. Postępowanie takie musi być wszczęte, jednak dla oceny, że egzekucja jest bezskuteczna nie musi zostać wydane formalne postanowienie o umorzeniu./Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Ł. z dnia 19 kwietnia 2018 r. (...) SA/Łd 860/17 /.

Z istoty pojęcia bezskutecznej egzekucji w całości lub w części wynika, że może i powinno być odnoszone do całości majątku zobowiązanego (dłużnika), a nie tylko do konkretnej wierzytelności publicznoprawnej (cywilnoprawnej). Nie chodzi zatem o jakikolwiek majątek dłużnika niezależnie od jego wartości, lecz o majątek o takiej wartości, z którego co najmniej w znacznej części możliwe będzie uregulowanie zaległości. Przy ocenie tej przesłanki należy zrelatywizować wysokość zobowiązania do wartości wskazanego majątku, a następnie dokonać oceny stopnia zaspokojenia wierzytelności z tego majątku. /Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 28 marca 2018 r. (...) 817/16/.

Bezskuteczność egzekucji może być stwierdzona na podstawie każdego prawnie dopuszczalnego dowodu, a nie tylko na podstawie postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. Bezskuteczność egzekucji w rozumieniu art. 116 § 1 o.p. oznacza, że w wyniku wszczęcia i przeprowadzenia przez organ egzekucyjny egzekucji skierowanej do majątku podmiotu nie doszło do przymusowego zaspokojenia wierzyciela. Bezskuteczność tę stwierdza się na podstawie okoliczności wynikających z czynności przeprowadzonych w postępowaniu egzekucyjnym. Wystarczy, że organ na podstawie zebranych dowodów wykaże, że kontynuowanie egzekucji nie może przynieść żadnych pozytywnych rezultatów./Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K. z dnia 31 stycznia 2018 r. I SA/Kr 773/17/

Rzeczą organu podatkowego jest wykazanie bezskuteczności egzekucji w dacie orzekania o odpowiedzialności członka zarządu za zaległości podatkowe spółki z oo. Wskazanie mienia, którym podatnik dysponował w przeszłości, ale aktualnie już nie jest w jego posiadaniu nie stanowi negatywnej przesłanki orzekania o odpowiedzialności członka zarządu./tak wyrok WSA w Białymstoku z dnia 18.08.2010 r, SA/Bk 223/10/

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawczyni podnosiła, iż z uwagi na wykonywanie przez Spółkę postanowień umowy zawartej ZUS w dniu 18.11.2018 r. w przedmiocie rozłożenia zobowiązań objętych także zaskarżoną decyzją na raty to stwierdzenie bezskuteczności egzekucji było przedwczesne, spółka dysponuje bowiem majątkiem, który pozwala na sukcesywną spłatę zobowiązań wobec ZUS.

Mając to na uwadze, należało rozważyć, czy po przeprowadzonym postępowaniu egzekucyjnym przeciwko spółce egzekucja w całości lub w części jest bezskuteczna nadto kwestię istnienia mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości spółki w znacznej części, przez co należy rozumieć, że w ponad połowie należności.

Wolą ustawodawcy było bowiem zagwarantowanie zaspokojenia należności względem Skarbu Państwa nie w dowolnej części, ale w stopniu znacznym. Znaczny stopień zaspokojenia należy wiązać z taką sytuacją, gdzie spłata należności wobec Skarbu Państwa doprowadzi do zapłaty przynajmniej połowy należności. /tak wyrok WSA w Gliwicach z dnia 23.06.2009 , (...) SA/GI (...)/.

W ocenie Sądu Okręgowego wbrew zapatrywaniom wnioskodawcy organ rentowy przesłankę bezskuteczności egzekucji niewątpliwie wykazał.

Znamiennym jest – a czego skarżąca w ogóle nie zauważa - iż na dzień wydania zaskarżonej decyzji – 21 czerwca 2017 r. – w drodze przeprowadzonego uprzednio postępowania egzekucyjnego uzyskanie jakichkolwiek środków na pokrycie należności ZUS z tytułu składek okazało się niemożliwe. Podkreślić należy, iż w stosunku do spółki prowadzone było postępowanie egzekucyjne przez Dyrektora Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł.. Zostały wykorzystane wszystkie możliwości mające na celu zaspokojenie należności objętych tytułami wykonawczymi.

W dniu 28.12.2016 r. Dyrektor Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wydał postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. W toku tego postępowania – ani w toku postępowania wyjaśniającego poprzedzającego wydanie zaskarżonej decyzji - wnioskodawczyni nie wskazała żadnych składników majątku spółki, do których można było skierować egzekucję. Z ustaleń poczynionych przez Sąd wynika, iż spółka podejmowała z ZUS kwestię spłaty, ale ostatecznie nie posiadano żadnej możliwości spłaty zadłużenia, bo była wymagana wysoka pierwsza wpłata. Na dzień wydania spornej decyzji nie istniały więc żadne środki na pokrycie egzekucji. Organ zaś dochowując należytej staranności – na co wskazują przedłożone akta egzekucyjne – starał się ustalić majątek możliwy do objęcia egzekucją. Tym samym w ocenie Sądu należy zgodzić się z organem rentowym, iż zakład wykorzystał wszystkie możliwości mające na celu zaspokojenie należności objętych tytułami wykonawczymi a co za tym idzie postanowienie w przedmiocie umorzenia egzekucji z uwagi na jej bezskuteczność, nie było przedwczesne.

Zdaniem Sądu nie można uznać też, iż ostatecznie wnioskodawczyni wskazała mienie spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości podatkowych spółki w znacznej części. To iż Spółka otrzymuje sukcesywnie pewne środki pozwalające na realizowanie umowy ratalnej zawartej już po dniu wydania zaskarżonej decyzji – choć nieterminowo co zostało w procesie przyznane – nie oznacza, iż na dzień wydania zaskarżonej decyzji posiadała mienie (wierzytelności) poddające się egzekucji. Ponadto, gdyby nawet dojść do wniosku przeciwnego – do czego brak uzasadnionych podstaw - to i tak argumentacja podniesiona przez odwołującą w tej materii - nie może prowadzić do spodziewanych przez nią skutków procesowych. Brak bowiem dowodów na to iż spodziewany wpływ tych środków w chwili wydania decyzji dawał gwarancję pokrycia wierzytelności ZUS minimum w połowie a co za tym idzie prowadzona egzekucja byłaby i tak nadal częściowo bezskuteczna. W konsekwencji o tą właśnie podstawę brak możliwości uznania iż wnioskodawczyni jako prezes zarządu spółki Centrum (...) nie odpowiada osobiście za jej zobowiązania z tytułu składek.

Reasumując wobec wykazania przez organ rentowy wszystkich przesłanek odpowiedzialności wnioskodawczyni T. B. (1) jednocześnie niewykazania przez wnioskodawczynię okoliczności egzoneracyjnych, odwołanie nie może być skuteczne.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie drugim sentencji.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 kpc.

Zgodnie ze wskazanym przepisem w wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej kosztami w ogóle.

Przepis art. 102 kpc daje sądom swobodę przy rozstrzygnięciu o zwrocie kosztów procesu w tym kosztach sądowych, gdy stosowania zasady wyrażonej w art. 98 k.p.c. (odpowiedzialności za wynik procesu) nie można by pogodzić z zasadą słuszności. W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, iż zastosowanie art. 102 kpc powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (zob. post. SN z 14.1.1974 r., II CZ 223/73, niepubl.). Wobec tego przy ocenie przesłanek z art. 102 k.p.c. należy przede wszystkim wziąć pod uwagę fakty związane z samym przebiegiem procesu, tj. podstawę oddalenia żądania, zgodność zamiarów stron w sprawach dotyczących stosunku prawnego, który może być ukształtowany tylko wyrokiem, szczególną zawilść lub precedensowy charakter sprawy albo subiektywne przekonanie powoda co do zasadności zgłoszonego roszczenia - trudne do zweryfikowania a limine, a ponadto sposób prowadzenia procesu przez stronę przegrywającą albo niesumienne lub oczywiście niewłaściwe postępowanie strony wygrywającej, która w ten sposób wywołała proces i koszty połączone z jego prowadzeniem. /wyrok s.apel. 18-07-2013 w K. I ACa 447/13LEX nr 1349918/. Ponadto za tym, że w sprawie zaistniał szczególny przypadek, o którym mowa w art. 102 KPC może

przemawiać fakt pozostawania przez powoda w silnym subiektywnym przekonaniu o zasadności dochodzonego żądania. (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 czerwca 2014 r. I ACa 228/14 Legalis Nr 1062619).

Na gruncie rozpoznawanej sprawy odwołująca T. B. (1) znajduje się niewątpliwie w trudnej sytuacji materialnej - osiąga niewielkie dochody, utrzymując się z częściowo już zajętej renty rodzinnej, nadto jest osobą schorowaną i niepełnosprawną. Przy tym zobligowana jest do pokrycia znacznych należności powstałych na skutek działania podmiotu trzeciego - spółki Centrum (...). Ponadto wobec zawarcia umowy ratalnej dotyczącej spłaty zobowiązań wobec ZUS mogła być silnie subiektywnie przekonana o słuszności swych racji.

Z tych też względów orzeczono jak w punkcie trzecim sentencji.